afgiftekantoor
afgiftekantoor :
antoor : 2140

geonieuws

maandblad van de
mineralogische kring antwerpen v.z.w.
28(2), februari 2003

In dit nummer :

- **Nickelien**
- **Zelf een draagbare UV-lamp maken**

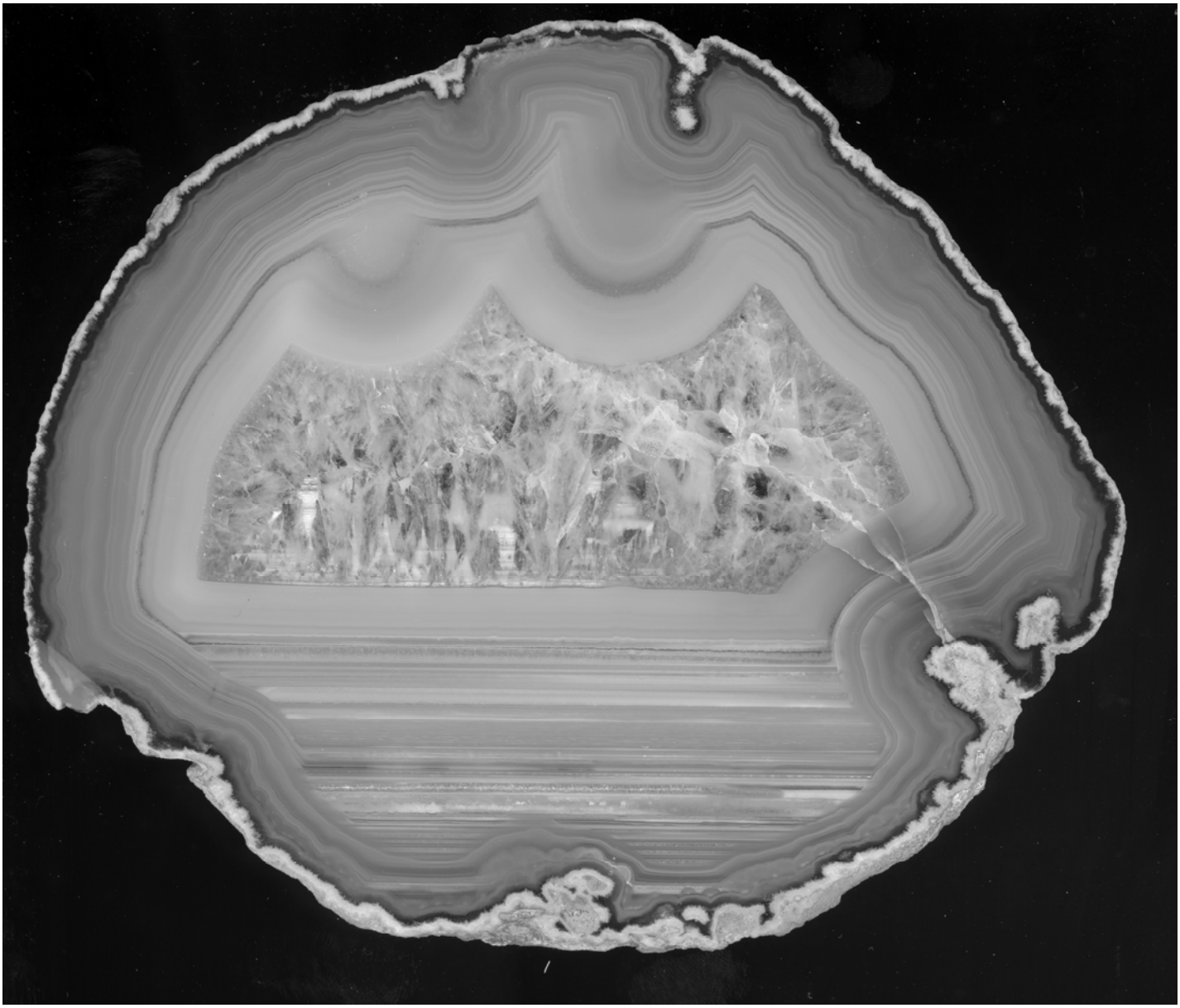

Mineralogische Kring Antwerpen vzw

Oprichtingsdatum : 11 mei 1963 **Statuten** : nr. 9925, B.S. 17 11 77
Zetel : Ommeganckstraat 26, Antwerpen **BTW-nummer** : 687 082 474
Wettelijk depot : Kon. Bib. België BD 3343
Verschijningsdata : maandelijks, behalve in juli en augustus.
Redacteur en verantwoordelijke uitgever : H. DILLEN, Doornstraat 15, B-9170 Sint-Gillis-Waas.
Niets uit deze uitgave mag worden vermenigvuldigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, of op welke wijze dan ook zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.
Betalingen

Belgie :	**contributie :**	bankrekening 789-5809102-81
	andere betalingen :	bankrekening 789-5809102-81 of postrekening 000-1155095-19.
Nederland :	**alle betalingen :**	girorekening (NL) 51 91 10.

Al deze rekeningen staan op naam van M.K.A. v.z.w., Marialei 43, B-2900 Schoten.

NUTTIGE ADRESSEN

Fred BALCK, Rustoordlei 58, B-2930 Brasschaat. Tel. 03 6515879. <fred.balck@belgacom.net>
Bestuurder.
Hugo BENDER, Pieter Van den Bemdenlaan 107, B-2650 Edegem. Tel. en fax 03 4408987.
<h.bender@skynet.be> Bestuurder, secretaris, ledenadministratie.
Paul BENDER, Pieter Van den Bemdenlaan 107, B-2650 Edegem. Tel. en fax 03 4408987.
<h.bender@skynet.be> Bestuurder, technische realisatie Geonieuws.
Guido CORNELIS, Schijfstraat 81, B-2020 Antwerpen. Tel. 03 2386262. <guidocornelis@pandora.be >
Bestuurder, mineraal van de maand, jeugdwerking, excursies.
Richard DE NUL, Churchilllaan 330, B-2900 Schoten. Tel. 03 6587536. <rdn@pandora.be>
Werkgroep micromineralen.
Rik DILLEN, Doornstraat 15, B-9170 Sint-Gillis-Waas. Tel. 03 7706007. <rik.dillen@skynet.be>
Bestuurder, redacteur Geonieuws.
Axel EMMERMANN, Lobbesplein 12, B-2640 Mortsel. Tel. 03 2953554. <axel.emmermann@pandora.be>
Werkgroep technische realisaties, werkgroep fluorescentie.
Jan JENSEN, Petrus Delenstraat 3, B-2390 Westmalle. Tel. 03 3117347. <jan.jensen@skynet.be>
Uitleendienst, Werkgroep Fotografie.
Emma OP DE BEECK, Churchilllaan 38, B-2900 Schoten. Tel. 03 6585434.
Vergaderingen RVB.
Mario PAUWELS, Boskouter 70, B-2070 Burcht. Tel. en fax 03 2531379.
Samenaankoop. Bankrekening 833-4694067-10 t.n.v. MKA vzw / Samenaankoop.
Herwig PELCKMANS, Cardijnstraat 12, 3530 Helchteren. Tel. 011 727715. <herwig.pelckmans@pandora.be>
Organisatie vergaderingen, contacten met sprekers.
Herman REYNDERS, Van de Reydtlaan 5, B-2960 Brecht. Tel. 03 6360606. <herman.reynders@belgacom.net>
Activiteiten Sint-Job-in-'t-Goor.
Guido ROGIEST, Prins Kavellei 86, B-2930 Brasschaat. Tel. 03 6520232. <guido.rogiest@pandora.be>
Bestuurder, ondervoorzitter, public relations.
Mon SCHUYBROECK, Karel de VIe straat 11, B-2030 Antwerpen. Tel. 03 5424087.
Bibliotecaris.
Rik TAMBUYSER, Jan Samijnlaan 37, B-2100 Deurne. Tel 03 3250393
Determinatiedienst.
Paul TAMBUYSER, Surmerhuizerweg 23, NL-1744 JB Eenigenburg. Tel. 00 31 226 394231.
Fax 00 31 226 393560. <mineral@xs4all.nl>. Werkgroep edelsteenkunde. Webmaster.
Ineke VAN DYCK, Walbogaard 11, B-9140 Temse. Tel. 03 8276736.
<ina.van.dyck@skynet.be> Werkgroep zeolieten.
Ludo VAN GOETHEM, Boterlaarbaan 225, B-2100 Deurne. Tel. en fax 03 3215060.
<ludo.vangoethem@antwerpen.be> Opvang nieuwe leden, P.R., vertegenwoordiging openbare besturen.
Paul VAN HEE, Marialei 43, B-2900 Schoten. Tel. 03 6452914. <pvanhee@skynet.be>
Bestuurder, voorzitter, coördinator beurzen en tentoonstellingen.
Anny VAN HEE-SCHOENMAEKERS, Marialei 43, B-2900 Schoten. Tel. 03 6452914. <pvanhee@skynet.be>
Penningmeesteres.
Albert VERCAMMEN, Palmanshoevestraat 21, B-2610 Wilrijk. Tel. en fax 03 8273211.
Exposantenadministratie Minerant.

E-mail adres : mka@minerant.org **URL (WWW) : http://www.minerant.org/**

mka-kalender

Vrijdag 7 februari 2003

Maandelijkse vergadering in het Kultuurcentrum Reinaert, Eikenlei 41 te 2960 Sint-Job-in-'t-Goor, om 20.30 h.

Dirk WIERSMA met
ALLUSIES IN STEEN

Het woord allusies blijkt in de Nederlandse taal niet zo goed bekend te zijn; men denkt vaak dat het een spelfout is van illusies. Maar nee, een allusie is een toe- of zinspeling, en dus geen illusie, geen zinsbegoocheling. In deze diavoordracht laat Dirk opnamen zien van geologische onderwerpen op diverse schaal, van hele bergen tot minuscule details van stenen en mineralen. Niet alleen onthult dat de beeldende schoonheid en de veelheid aan kleur, vorm en patroon in mineraal en steen, maar ook verbazende gelijkenissen met, en toespelingen op geheel andere beelden uit het leven. Weidse landschappen zitten verborgen in een klein plakje agaat, geabstraheerde mens- en dierfiguren komen tot leven in een verkleurd stukje jaspis en abstracte kunstwerken uit onze tijd blijken zich al miljoenen jaren geleden afgetekend te hebben in de rotsen en stenen onder onze voeten... Dirk is geoloog en fotograaf, het belooft dan ook een beeldige avond te worden!
Na de relatief korte voordracht is er volop tijd voor vragen en antwoorden betreffende (mineralen)fotografie. Tevens is er de gelegenheid het boek van Dirk Wiersma (zie verder in dit nummer) ter plaatse te kopen (en te laten signeren, indien gewenst).

Vrijdag 14 februari 2003

Maandelijkse vergadering in zaal "OP-SINJOORKE" van de Vlaamse Jeugdherberg, Eric Sasselaan 2 te Antwerpen (d.i. langs de Singel/E17, tussen uitrit 4 en 5). Openbaar vervoer : tram 2 of 4.

19.30 h gelegenheid tot transacties, identificaties, tombola, afspraken voor privé-excursies, raadplegen van de bibliotheek, uitleendienst of... gewoon een gezellig babbeltje... Deze maand wordt ***nickelien van Great Slave Lake, Canada*** aangeboden. Meer details hierover vindt U elders in dit nummer.

20.15 h Algemene ledenvergadering

20.30 h **"Geologie en mineralogie van Tunesië"**
door René de Jong en Con van As

René is kunstschilder en mineralenverzamelaar, en heeft reeds verscheidene reizen naar Tunesië ondernomen. Vanavond bespreekt hij kort de geologie van dit land, waarna hij met ons enkele belangrijke vindplaatsen aandoet. Uiteraard ontbreken de schitterende specimens van Hammam Zriba niet, aangevuld met tal van andere mooie mineralen uit (oude) koper-, lood- en zinkmijnen. De prachtige dia's van Con worden omlijst door een verhaal vol gegevens en anekdotes over een land waar maar weinig mensen zelf mineralen gezocht hebben... Niet te

missen !

Zaterdag 15 februari 2003

Vergadering van de ***werkgroep edelsteenkunde*** in het lokaal Ommeganckstraat 26 te 2000 Antwerpen, van 9.30 tot 12.00 h.

Onderwerp : pleochroïsme
Op deze vergadering gaan we na wat pleochroïsme is en hoe we het kunnen waarnemen. Deze vergadering kan ook boeiend zijn voor mineralenverzamelaars die wat meer willen weten over wat er zo allemaal met licht in een kristal kan gebeuren. Ook niet-werkgroepleden zijn van harte welkom.

MKA-nieuws kort

Schenking voor de bibliotheek

Paul Van hee

Van ons medelid Manfred FABIG ontvingen we voor de bibliotheek een reeks jaargangen van het Duitstalige tijdschrift "Der Aufschluss", van 1966 tot 1978. Onze hartelijk dank, uiteraard.

Algemene ledenvergadering op vrijdag 14 februari 2003

Hugo Bender

De jaarlijkse algemene vergadering van de Mineralogische Kring Antwerpen vzw heeft plaats op vrijdag 14 februari 2003 om 20.15 h in het lokaal 'Op Sinjoorke' (Vlaamse Jeugdherberg), Eric Sasselaan 2, Antwerpen. Overeenkomstig de statuten en het huishoudelijk reglement "Stemprocedures MKA" hebben op deze vergadering stemrecht : 1) de effectieve leden van de vereniging (zie meest recente lijst in Geonieuws januari 2003), 2) de leden die uiterlijk op 31 januari 2003 hun wens om effectief lid te worden schriftelijk bij de secretaris hebben binnengeleverd. Personen die op 31 januari 2003 nog niet in regel zijn met hun ledenbijdrage zijn niet stemgerechtigd.

Ook de toetredende (d.i. de niet-stemgerechtigde) leden worden vriendelijk uitgenodigd om de vergadering bij te wonen en er eventueel vragen te stellen.

Ieder effectief lid dat de vergadering niet kan bijwonen, kan zich door middel van een volmacht door een ander effectief lid laten vertegenwoordigen. Niemand kan houder zijn van meer dan één volmacht. Ten einde de vergadering een zo representatief mogelijk karakter te geven, worden de effectieve leden die niet aanwezig kunnen zijn, verzocht van deze mogelijkheid gebruik te maken. De volmachtformulieren vindt u in dit nummer.

Agenda

1. Jaaroverzicht 2002.
2. Financieel verslag 2002 en budget 2003.
3. Verslag van de commissarissen (de heren Torfs en Deplus).
4. Vaststelling ledenbijdrage 2004.
5. Verkiezing Raad van Bestuur.
6. Varia.

✂

**** Volmacht***

Formulier (of kopie) door ondergetekende aan de gevolmachtigde te bezorgen, die het vóór het begin van de algemene ledenvergadering afgeeft aan de secretaris.

Ondergetekende (naam en voornaam), ... , effectief lid van M.K.A. vzw, geeft hierbij volmacht aan (naam en voornaam), ... , effectief lid van M.K.A. vzw, om in zijn plaats op 14 februari 2003 geldig te stemmen op de jaarlijkse algemene ledenvergadering van de Mineralogische Kring Antwerpen vzw.

Datum . . / . . / . . Handtekening . . . . . .

Mineraal van de maand : een oproep

Guido Rogiest

Een uittreksel uit de beschrijving van een mineralenliefhebber zou als volgt kunnen luiden:

"Alle mineralenliefhebbers hebben het gemeen. Het zijn verzamelaars in de grootste zin van het woord. Ze zijn van nature nieuwsgierig en laten zich telkens meeslepen door alles wat in relatie met mineralen kan gebracht worden. Daarenboven gaat er steeds een onbevredigd gevoel van hen uit als ze een mineraal niet kunnen determineren. Dit leidt uiteindelijk tot een steeds groeiende dwang om hun kennis over de mineralen blijvend op te drijven…."

Sedert haar ontstaan in 1963 doet de MKA ernstige inspanningen om de kennis over mineralogie van haar leden te verrijken. Zo werd in Geonieuws een succesrijke rubriek "Mineraal van de maand" gestart die tot op heden bij de leden erg gesmaakt wordt. Sedert 1978 werden liefst 204 verschillende mineralen beschreven. Het unieke aan het **mineraal van de maand** is dat de beschrijving steeds begeleid wordt door een lot van dit mineraal dat tijdens de maandelijkse vergadering, tegen een echte MKA-prijs, aangeboden wordt aan de leden. Zoals je al vele malen hebt ondervonden is het niet de bedoeling van deze terugkerende rubriek om telkens een encyclopedische opsomming te geven van een of ander mineraal, want dat kun je in elk naslagwerk over mineralogie vinden. Elk artikel over het mineraal van de maand moet een leesbaar verhaal zijn, dat waar mogelijk minder algemeen bekende informatie bevat. Anderzijds hopen we ook dat je na het lezen van zo'n bijdrage telkens over één mineraal een hele hoop hebt bijgeleerd.

Heel wat leden hebben al aan deze rubriek meegewerkt. Meestal waren dit MKA-leden die het geluk hadden 1) een partij mineralen te vinden of op de kop te kunnen tikken en die 2) naast hun ruime kennis over mineralen ook 3) beschikten over een goede pen zodat alles in een vloeiend geheel in Geonieuws verscheen. Het wordt nu tijd om het aanbod wat te verruimen, en daarom deze oproep om ook eens een mineraal-van-de-maand aan te bieden.

Heel wat leden beschikken wel degelijk over een of meerdere elementen voor het aanbrengen van een "mineraal van de maand" maar hebben de tijd, de pen, de kennis, de moed…niet om ermee naar buiten te komen. We willen deze groep dan ook met raad en daad bijstaan zodat de nodige elementen voor een goed en liefst nog niet gepubliceerd "mineraal van de maand" kunnen samengebracht worden.

Om die reden richten we een oproep aan alle leden om aan deze rubriek mee te werken.

Wat voor mineralen hebben we op het oog? In de eerste plaats trachten we een mineraal maar één keer voor te stellen. De lijst van de mineralen van de maand kan je vinden op de MKA website *http://www.minerant.org/MKA/gnindex.html#mm* of via het Access programma "Geonieuws index" dat beschikbaar is op de MKA download site *http://www.minerant.org/MKA/download.html*. We streven er dus naar nog niet-gepubliceerde mineralen voor te stellen, maar dat is geen absolute vereiste. Een mineraal van de maand omvat minimaal 15 à 20 specimens met uiteraard een exacte determinatie en vindplaats. Is uw lot te klein of is u niet zeker van de determinatie dan kan u op de hulp van MKA rekenen. Of heb je een idee over een of ander mineraal dat je graag in Geonieuws beschreven zou zien ? Voorstellen kunnen ons ook aanzetten tot het opsporen van een lot of artikels over een bepaald mineraal. Misschien ken je ook andere leden die je kunt aanzetten om iets te schrijven over hun vondsten ?
Ook wie zich bekwaam voelt om mee te helpen schrijven aan een artikel maar door

omstandigheden niet beschikt over een mineraal dat in aanmerking komt voor het mineraal van de maand is van harte welkom. Je hoeft geen docent te zijn die over alle gegevens beschikt om een artikel in elkaar te kunnen steken. De MKA beschikt over genoeg man- en hersenkracht om diegene, die de intentie heeft een artikel voor te stellen, met raad en daad bij te staan.

Enkele hints :

- Inside informatie en niet algemeen bekende informatie is boeiend voor onze lezers. Originele informatie is veel belangrijker dan encyclopedische volledigheid. Indien we kunnen inspelen op de actualiteit door een recente vondst is dat natuurlijk meegenomen. Een interview of correspondentie met de vinder, een mijnwerker, een andere auteur enzovoort kan boeiende extra-informatie of grappige anecdotes opleveren.
- De MKA doet al het mogelijke om geen plagiaat te plegen, en overtreedt nooit bewust de internationale afspraken m.b.t. het copyright. Als je dus tekst of beeldmateriaal wil overnemen moet daarvoor een toelating voorhanden zijn van degene die de rechten bezit. Dank zij e-mail is het tegenwoordig meestal geen probleem om de auteur of uitgever te bereiken, en de toelating wordt zelden geweigerd.
- De oorsprong van het materiaal moet uiteraard "clean" zijn... herinner je de belevenissen van SA Axel Emmermann met de te koop aangeboden maanstenen...
- Over de identificatie van het mineraal mag niet de minste twijfel bestaan. Als er nog analyses of andere karakterisaties nodig zijn dan zal de MKA daar graag een handje bij toesteken.
- Foto's, kaarten en situatieschetsen, diagrammen of tekeningen ter illustratie van het mineraal of de vindplaats zijn een must.
- Ook praktische gegevens, o.a. m.b.t. het reinigen, bewaren enzovoort zijn welkom

Vanaf nu zal Guido Rogiest het aanbod van het mineraal van de maand coördineren. Je kan dus bij hem terecht voor meer informatie of, beter nog, om hem te melden dat je een mineraal-van-de-maand, al dan niet met materiaal en ideeën voor een artikel kunt aanbrengen. Je vindt zijn coördinaten op de binnenkaft.

Mineraal en steen ontsloten - Exposures of minerals and rocks

Herwig Pelckmans

In oktober 2002 verscheen onder bovenstaande titel een prachtig fotoboek van Dirk Wiersma, waarin de schoonheid van mineralen, fossielen en gesteenten op een verrassende wijze naar voren komt. Dit tweetalige boek staat vol bijzondere kleurenfoto's. De foto's variëren van weidse rotslandschappen uit Europa, Amerika, Australië en IJsland over detailopnamen van kristallen, sierstenen en fossielen tot en met micro-opnamen van prachtige texturen en patronen die men terugvindt in slijpplaatjes. Steeds wordt in de begeleidende, korte tekst helder uitgelegd wat er juist te zien is op de foto's.

De auteur werd geboren in Bandung, Indonesië en volgde na zijn geologische studies in Leiden ook nog een opleiding aan de fotovakschool in Apeldoorn. Het boek is bedoeld voor iedereen die interesse heeft in geologie, gesteenten, mineralen en fossielen of gewoon graag geniet van mooie natuurfoto's. Het boek werd uitgegeven bij INMERC, is ingebonden in een harde kaft, ISBN code 9066114282. De richtprijs is 45 euro.

Aanwinsten voor de bibliotheek

Rik Dillen

Namibia, Zauberwelt edler Steine und Kristalle

Steffen JAHN, Olaf MEDENBACH, Gerhard NIEDERMAYR, Gabi SCHNEIDER, Rainer Bode Verlag, Haltern (D), 2001, 224 pp., DIN A4, Duitstalig, richtprijs 45 €.

Dat Namibië een fascinerend land is hoeven we je natuurlijk niet meer te vertellen. Er zijn al heel wat MKA-ers die een chronische en ongeneeslijke vorm van Namibitis hebben opgelopen ! Na enkele korte hoofdstukken over de geologie en de mijnbouwgeschiedenis van Namibië, volgen een hele reeks korte essays (meestal beperkt tot een paar bladzijden) over de belangrijkste mineralenvoorkomens, o.a. Tsumeb (wel beperkt), Brandberg, Spitskoppe, Erongo, Otjua, Tubussis, Grootbergpas, Okorusu mine, Usakos, Rössing mine enzovoort. Het boek is zeer rijkelijk geïllustreerd met prachtige kleurfoto's, zowel van de vindplaatsen, de mineralen als verzameltaferelen. Daarenboven leest de tekst bijzonder vlot. Zowel als naslagwerk, leesboek als kijkboek is dit echt een aanrader.

En nu komt het slechte nieuws : na amper een jaar is het boek bij de uitgever al uitgeput. Als je het ergens in een boekhandel of in occasie kunt kopen : doen ! Het is uiteraard wél beschikbaar in de MKA-bibliotheek.

La carrière "Calcaires de la Sambre" à Landelies, Hainaut, Belgique

Francis HUBERT, Jean-Marie JONVILLE, Alain LOEBER, Michel CROISEZ, Association des Micro-Monteurs de Montigny-le-Tilleul (4M), 2002, 102 pp., DIN A4, Franstalig, richtprijs 22 €.

Alle onderwerpen die verband houden met de industriële activiteiten van vroeger en nu komen uitvoerig aan bod. De groeve wordt zowel geologisch, stratigrafisch en geografisch beschreven en gedocumenteerd door tal van tekeningen en tabellen. Het meest voorkomend mineraal van deze groeve, calciet, wordt uitvoerig beschreven in een apart hoofdstuk van meer dan 20 bladzijden. Talrijke kristaltekeningen en kleurenfoto's van calciet maken dit hoofdstuk zeer aantrekkelijk. Wie dacht dat calciet het enige mineraal is dat kan gevonden worden heeft verkeerd gedacht. Ook de andere mineralen worden één voor één behandeld en geïllustreerd. Voor wie mineralen van deze groeve in zijn verzameling heeft is deze syllabus met ringband een onmisbare bron van informatie. Dit boek wordt overigens deze maand als samenaankoop aangeboden door de MKA (zie p. 34).

Kwalitatieve microchemie van anorganische kationen en anionen

Renaud VOCHTEN, Universiteit Antwerpen, 2002, 49 pp., DIN A4, Nederlandstalig, richtprijs 8 €

Microchemie is een handige techniek om kationen en anionen in een oplossing te identificeren. Het gaat wel om hoofd-elementen, niet om sporenconcentraties, met als bedoeling te helpen bij het identificeren van mineralen. Microscopische druppelreacties worden uitgevoerd onder de microscoop. Een interessant boekje voor wie wil experimenteren en de basisbegrippen van scheikunde onder de knie heeft.

beurzen en tentoonstellingen

15-16/2	F	**PERPIGNAN (66),** Palais des Expositions. Beurs
16/2	B	**HUY.** Hall Omnisport. Info : de heer Michel Leroy, 042 755683
22-23/2	F	**BEAUMONT (63).** Salle des fêtes, rue de l'Hôtel de Ville. Beurs.
22-23/2	F	**FONTAINEBLEAU (77).** Salle des Elections. Beurs.
22-23/2	F	**LANGUEUX (22).** Beurs.

23/2 B BERCHEM. Alpheusdal. Mineralenbeurs van ACAM (Schoten).
Info : Mevr. S. Swaenen, Hoge Kaart 73, 2930 Brasschaat.
Tel. 03/6517926.
http://www.acam.be/fairs/intergem - <info@acam.be>

23/2	D	**BIELEFELD.** 10.30-17.30 h. Stadthalle. Beurs (M-F).
1-2/3	D	**RITTERHUDE/BREMEN.** Schulzentrum Moormannskamp. 11-17/10-17 h. Beurs (M-F-E).
1-2/3	D	**WORMS.** Markthalle. 13-18/10-16 h. Beurs (enkel agaat !). <peterjeckel@t-online.de>
1-2/3	F	**BOURGOIN-JALLIEU (38).** Salle Polyvalente.
1-2/3	F	**BELFORT (90).** Salle des fêtes, Place de la République.
1-2/3	F	**FLOIRAC (33).** Maison des Arts et Loisirs, Av. Pierre Curie. Beurs.
2/3	B	**HANNUT.** Marché couvert, route de Landen. Info : de heer Raymond Vanderlinden, 17 rue des Charrons, 1357 Helecine. Tel. en fax 019 655684. <rayvanderlinden@belgacom.net>
8-9/3	D	**FÜRTH.** Stadthalle. 10-18/10-17 h. Beurs (M-F-J-E). <riamayer@web.de>
8-9/3	F	**LA GARDE (83).** Maison Communale Gérard Philipe.. Beurs.
8-9/3	F	**WITTELSHEIM (68).** Gymnase du Centre. <bryma@libertysurf.fr>
8-9/3	F	**ALLAUCH (13).** Centre Saint-Exupéry.
8-9/3	CH	**LA CHAUX DE FONDS.** Salle Polyexpo, rue des Cretets 149.
8-9/3	B	**ARLON.** Hall Polyvalent. Parc des Expositions.
9/3	B	**VIEN-ANTHISNES.** Salle du Val Pierrys. Beurs. <marc.mahy@skynet.be>
14-16/3	I	**BOLOGNA.** Kongrescentrum, Piazza della Costituzione 4/a. 8.30-19.30 h. Beurs (M). <info@bolognamineralshow.com> *www.bolognamineralshow.com*
15-16/3	F	**GRIGNY (69).** Centre E. Bregnot, rue W. Rousseau.
15-16/3	F	**BOURGES-VAL D'AURON (18).** Salle Polyvalente, Collège Jean Renoir, rue des Fileuses.

Internationale beurs van mineralen en
22 maart 2003, van 10 tot 17

geode

Develsteincollege
Develsingel 5
NL-3333 LD Zwijndrecht
Info + 31 182 538539
<nicokuik@hetnet.nl>

Gebruikte afkortingen :

Hoewel deze beurzenkalender met de grootste zorg wordt samengesteld neemt de redactie van Geonieuws geen enkele verantwoordelijkheid met betrekking tot de juistheid van de gegevens. Vooraleer een reis te ondernemen om een beurs te bezoeken raden wij U aan contact op te nemen met de organisatoren of de gegevens op een andere manier te verifiëren. Gegevens m.b.t. de organisatoren van beurzen kan U in de meeste gevallen bekomen bij het secretariaat of de redactie van Geonieuws, liefst per e-mail.

GEO-nieuws kort

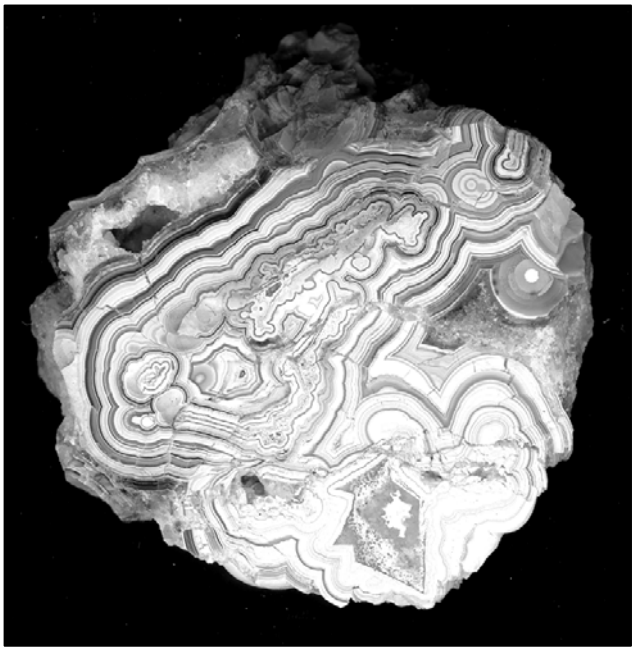

Agaatbeurs in Worms

Op 1 en 2 maart 2003 wordt in Worms, een van de alleroudste steden van Duitsland, de derde beurs georganiseerd die geheel gewijd is aan agaat, chalcedoon, fossiel hout en andere kwartsvariëteiten. Er kan zowel geruild als verkocht worden. De aan het evenement verbonden tentoonstelling gaat over de volgende onderwerpen :

- Rhyoliet-agaten van de Teufelskanzel bij Oberthal, Saarland
- Juwelen en kunstvoorwerpen gemaakt van agaat
- Agaatspecimens van Agate Creek, Australia.
- Agaatpseudomorfosen van Wendelsheim, Rheinhessen
- Presentatie van verschillende nieuwe CD-ROM's over agaat.
- Op zaterdag 1 maart om 18 h is er een avond met lezingen en discussies.

Praktische gegevens :
De beurs gaat door op 1 en 2 maart 2003 in de Wormser Markthalle, Worms (ongeveer 70 km ten zuiden van Frankfurt); van 13 tot 18 resp. 10 tot 18 h.
Voor meer informatie kan u terecht bij
de heer Peter Jeckel, Theodor Storm Straße 88, D-67551 Worms, Duitsland.
Tel : 0049 6241 34424, fax : 0049 6241 27853, e-mail : peterjeckel@t-online.de
Je kan ook terecht op de website *http://www.achatwelt.de*

La Carrière de la Sambre, Landelies

Richard De Nul

De Waalse vereniging 4M (Monigny-Le-Tilleul) heeft onlangs een nieuwe uitgave gepubliceerd van “La Carrière de la Sambre” à Landelies, Hainaut, Belgique. Dit werk van Francis Hubert, Jean-Marie Jonville, Alain Loeber en Michel Croisez telt 102 bladzijden en 94 foto's, en is Franstalig.

Voor wat meer informatie over de inhoud verwijzen we naar p. 32 onder de rubriek "Aanwinsten voor de bibliotheek.

Wie graag een exemplaar in zijn bezit wil hebben kan dit werk bestellen door, ten laatste op 28 februari 2003, 22 euro te betalen op bankrekening 775-5989490-52 t.n.v. Richard De Nul, Churchilllaan 330, 2900 Schoten, met de vermelding “Landelies”. Indien U wenst dat het boek bij u thuis wordt afgeleverd moet u het bedrag verhogen met 2 euro voor verzendingskosten.

Voordrachten aan de KULeuven

Jan Elsen

Op maandag 24 februari 2003 geeft de Zwitserse Professor Thomas Armbruster, hoogleraar aan de universiteit van Bern, 2 interessante voordrachten in het kader van de Postacademische Vorming van het Departement Geografie-Geologie :

10.00 h "Natural zeolites : from structure to applications"
17.00 h "From construction kits and building blocks to complex mineral structures : How mineralogists learn what children knew for centuries "

Beide voordrachten gaan door in gebouw 200C (auditorium 01.C) van de campus Celestijnenlaan 200 van de KULeuven, in 3001 Heverlee.

Voor meer informatie kan u terecht bij Prof. Jan Elsen, jan.elsen@geo.kuleuven.ac.be

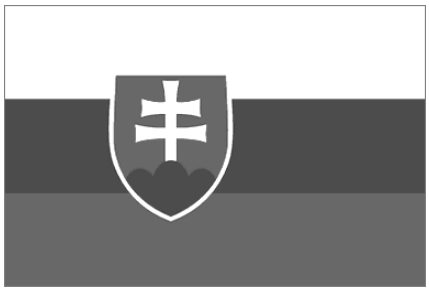

Mineralogische rondreis door Slovakijë

In de zomer van 2003 worden een aantal mineralogische excursies (met eigen wagen) van 7 dagen georganiseerd.
Er is ruimschoots gelegenheid om mineralen te verzamelen, o.a. in Banská Štiavnica (Schemnitz) (scepterkwarts, amethyst, Cu-Pb-Zn sulfiden), Ľubietová (Libethen) (libetheniet, pseudomalachiet), de streek van Rožňava (rhodoniet, sideriet, sulfiden), Dubník (opaal), Vechec (tridymiet kristallen). Er is begeleiding door een mineraloog en er is ook gelegenheid om materiaal aan te kopen van plaatselijke verzamelaars.

Naast bezoeken aan storthopen, groeven en andere ontsluitingen worden ook middeleeuwse mijngangen bezocht, een mineralogisch museum, het historische mijnstadje Banská Štiavnica en de wereldberoemde aragoniet-grot van Ochtiná (beide plaatsen zijn opgenomen in de UNESCO World Heritage list). Op verzoek zijn extra activiteiten mogelijk, zoals een trekking in het Tatra gebergte (tot 2500 m), bezoek aan middeleeuwse steden (Kremnica, Levoča, Bardejov, Kežmarok), kalk- en ijsgrotten (Dobšiná, Domica, Demänová), en romantische middeleeuwse kastelen en ruines (bv. Krásna Hôrka, Spiš of het kasteel van Orava).

Er zijn trips voorzien op de volgende data : 21-27 juli, 28 juli tot 3 augustus, 4-10, 18-24 en 25-31 augustus 2003. Wie mee wil moet ten allerlaatste op 30 juni 2003 boeken voor minimaal 5 deelnemers. Begin- en eindpunt van de tocht is Bratislava. De prijs bedraagt 300 euro per persoon. Hierin is begrepen : de excursie-gids, hotel- of pension akkomodatie inclusief ontbijt. Betaling cash bij vertrek. Wie geïnteresseerd is neemt rechtstreeks contact op met Dr. Pavel Uher, Department of Mineral Deposits, The Comenius University, Faculty of Natural Sciences, Mlynská dolina G, SL-842 15 Bratislava, Slowakia. E-mail adres : puher@fns.uniba.sk

Tijdschriften

* **UV WAVES** 34(3), 06.02

* **LE CAILLOUTEUX #** 161, 09.02

3-9 Roches et minéraux des volcans

* **MINERALOGISCH TIJDSCHRIFT** 33(4), 07.02

69 Spaanse mineralen : Almeria, Oria : wulfeniet

* **MAGAZINE DU 4M** 21(226), 10.02

4-8 Auvergne 2002
9-10 Hernborn / Wuppertal

* **MINERALIEN WELT** 13(6), 12.02

16-17 Clara-News für Micromounter
18-43 Eine neue Phosphatmineralien-Paragenese von der Grube Mark bei Essershausen, mittleres Lahngebiet, Taunus.
44-45 Der Reiflingberg bei Judenburg/Steiermark
46-50 Cerussit-Viellingen aus einem Neufund von Taouz, SW-Marokko
51-71 Aouli - Paradies für Galenit, Fluorit und Kupfer-Sekundärmineralien in Marokko
72-75 Neue amethyst- und Rauchquarzfunde aus den Goboboseb-Bergen in Namibia
76-79 Die gZi-Steine aus dem Himalaya
80 Falsche Goldstufen aus Mexiko auf dem Markt

* **MINERALOGISCH TIJDSCHRIFT** 33(6), 10.02

107 Spaanse mineralen : Hondo de la Freia : epidoot
116-118 Silexknollen van Fécamp (FR)

* **UK J. OF MINES AND MINERALS #**20, 06.00

2 The future of mineral collecting
4-5 Mineral news
7-37 Penberthy Croft mine, St. Hilary, Cornwall, England

* **UK J. OF MINES AND MINERALS #**21, 06.01

2-8 Twenty years in minerals
9-27 Twenty years in minerals : Scotland
29-36 Twenty years in minerals : Ireland
37-38 Filiform pyrite from the Prince Edward mine, Dolgellau Gold-Belt, Gwynedd

* **UK J. OF MINES AND MINERALS #**22, 06.02

3-42 Twenty years in minerals : the classic areas of Northern England.
43-52 The Shap Granite quarry, Cumbria

* **MAGAZINE DU 4M** 21(227), 11.02
5-9 La cristallographie

* **J. FLUORESCENT MIN. SOC.** 23, 06.02

1-9 In memoriam : Thomas S. Warren
10-38 The Thomas S. Warren museum of fluorescence

* **CANADIAN MINERALOGIST** 40(3), 06.02

909-914 Tedhadleyite, a new mineral species from the Clear Creek Claim, San Benito County, California
939-946 Simonkolleite, $Zn_5(OH)_8Cl_2(H_2O)$, a decorated interrupted-sheet structure
961-970 Megakalsilite, a new polymorph of $KAlSiO_4$ from the Khibiny alkaline massif, Kola Peninsula, Russia.
981-988 New minerals approved in 2001.

* **MINERAUX ET FOSSILES** H.S. 15, 10.02

Themanummer 105 pp.: "Corindon et spinelles"

* **DER AUFSCHLUSS** 53(4), 08.02

181-199 Die Minerale des Iberg-Winterberg-Massives bei Bad Grund/Harz
201-208 Crandallit und ein bauxitischer Ton aus dem Quarzit-Steinbruch bei Hemsbach im Spessart
209-228 Schwaz-Brixlegger-Fundstellen : 2. Die Minerale des Stockerstollens bei Brixlegg in Tirol
229-237 Der Bergbau in der Lausitz
238-240 Kubisches $AgBiS_2$ von der Grube Silberbrünnle bei Gengenbach im Mittleren Schwarzwald.

* **HONA** 37(3), 09.02

24-29 Mineralen in het nieuws : coltan ***[Erik Vercammen]***

* **AMERICAN MINERALOGIST** 87(7), 07.02

976-982 Ferripedrizite, a new monoclinic BLi amphibole end-member from the Eastern Pedriza Massif, Sierra de Guadarrama, Spain
983-990 Vajdakite, a new mineral from Jachymov, Czech Republic.

* **MINERAUX ET FOSSILES** 28(309), 09.02

5-17 Tourmalines (1)
23-27 Informatique, multimédias et sciences de la terre (2ème partie)

* **MINERALOGICAL ABSTRACTS** 53(3), 09.02

* **AMERICAN MINERALOGIST** 87(8-9), 09.02

1245-1249 Allabogdanite, $(Fe,Ni)_2P$, a new mineral from the Onello meteorite
1266-1271 New minerals approved in 2001

* **LAPIS** 27(9), 09.02

9-11 Xenotim-(Y)
13-28 Verrückte Fluorite
29-45 Allanit aus alpinen Klüften (1)

* **GEOLOGY TODAY** 18(3), 06.02

95-100 Sinking cities
110-114 Turquoise

* **NAUTILUS INFO** 27(1), 09.02

9-15 Vesuvius, de slapende vulkaan

* **GEA** 35(2), 06.02

1-7 Geologie van de mantel
18-20 Nuummiet : de ontdekking van een nieuwe edelsteen
27-30 Bliksem in Groenland
31-32 Een aardige ervaring in Birma

* **EXTRALAPIS #** 22, 04.02

Themanummer (96 pp.) : Südtirol und die Dolomiten

* **MINERALCOLOR** 2002, # 2

Thema : bariet

* **GEODE** 27(6), 11.02

2-7 Opaal
12-21 Het groeien van kristallen

* **UV WAVES** 35(4), 08.02

4-5 Collecting in Southern California for scheelite

* **INT. LABORATORY** 32(5), 10.02

* **EXTRALAPIS #** 23, 10.02

Themanummer (96 pp.) : Aquamarin & Co.

* **NAUTILUS INFO** 27(3), 11.02

31-36 Beurzen van Ensisheim, Saint-Marie-aux-Mines en Wolfach 2002 ***[Georges Claeys]***

* **MINERAL NEWS** 18(9), 09.02

1/5-8 Rodsrox smoky quartz claims
1-3 Rediscovered : the Royal Gorge nr. 1 mine, Eight Mile Park, Fremont County, Colorado, USA

* **LAPIDARY JOURNAL** 56(7), 10.02

60-66 Aventurine
69-73 Azure suns
74-77 Turquoise

* **STEIN** 29(3), 09.02

4-5 Eidsfossmessa 2002
6-11 Moss 2002
12 Sverige som gruvnation
16-20 Sørlandets geologi

* **CANADIAN MINERALOGIST** 40(4), 08.02

1025-1046 The source of basalt vessels in ancient Egyptian archeological sites : a mineralogical approach
1171-1176 Burnsite, a new mineral species from the Tolbachik volcano, Kamchatka peninsula, Russia
1177-1184 Cerite-(La), a new mineral species from the Khibina alkaline massif
1191-1198 Sewardite, the Ca-analogue of carminite, from Tsumeb, Namibia
1207-1210 Ordonezite from the Theodoso Soto mine, Sapioris, Durango, Mexico

* **SCHWEIZER STRAHLER** 2002/4

4-5 Tansanit
6-7 Dioptasfunde in Omaue, Namibia
8-10 Zugang strengstens verboten : La Recuhenette
11-15 Wie aus Mineralien natürliche Heilmittel werden
16-21 Spuren in historischen Smaragden
22-40 (idem : franstalige versies)

* **AMERICAN MINERALOGIST** 87(10), 10.02

* **MINERAUX ET FOSSILES** 28(311), 11.02

25-28 Emeraude trapiche

* **LAPIDARY JOURNAL** 56(3), 06.02

* **AGAB MINIBUL** 35(8), 10.02

173-179 Les déserts
180-184 3e Championnat d'orpaillage de Belgique
185-187 Corindon, une splendide macle

* **NAUTILUS INFO** 27(4), 12.02

43-49 Mimetesiet (Clara, DE)
50-52 Batiferriet

* **GEODE** 27(5), 10.02

5-9 Excursie Greifenstein-Beilstein (Lahn-Dill-gebied, DE)
10-15 Ontstaan van mineralen (slot)
15-21 De Alpen, een zee van bergen

* **LAPIDARY JOURNAL** 56(4), 07.02

Mineraal van de maand : nickelien

Rik Dillen

Dat nikkel in onze samenleving een bijzonder belangrijk metaal is hoeven we je natuurlijk niet meer te vertellen. Het is een essentiële component van vele roestvrije staalsoorten, en het metaal wordt ook als bekleding op andere metalen toegepast. Nickelien is een sulfidisch nikkelerts, dat tot 43 % nikkel kan bevatten, en het is zowat de belangrijkste bron van nikkel.

Om je twijfel weg te nemen hebben we het eerst maar eens even over de nomenclatuur. In het Engels (IMA - Grossary of Mineral Species) is de officiële benaming "nickeline" ; in het Nederlands houden we het dan maar bij "nickelien". Een veelgebruikte, maar dus niet correcte variant is "niccoliet". De Duitsers maken het nog bonter, met "rotnickelkies". Maar over de naamgeving verder meer...

De formule is deze keer bijzonder eenvoudig : NiAs, gewoon een 1:1 intermetallische verbinding van Ni en As dus. Daardoor is ook de structuur niet bijzonder ingewikkeld : nickelien (en alle andere mineralen uit de groep) is hexagonaal. De (grotere) As-atomen zitten gewoon gerangschikt in een hexagonale dichtste bolstapeling, met daar tussenin de Ni-atomen. De elementaire cel is eenvoudig en dus ook vrij klein : a = 3.58 Å, c = 5.11 Å, en bevat twee formule-eenheden NiAs, zodat we theoretisch als formule zouden moeten schrijven $(NiAs)_2$, maar gemakshalve houdt men het bij NiAs. Het metallische karakter van de bindingen laten al metallische eigenschappen veronderstellen : een uitgesproken metaalglans, zeker aan een gepolijst oppervlak, en het is een geleider voor electriciteit.

Het NiAs-kristalrooster is een belangrijk structuurtype, dat model staat voor tal van andere analoge verbindingen. As kan vervangen worden door S, Se, Te, Te en Sb, terwijl Ni vervangen kan worden door Fe, Co, Cr, Mn, V en Pt. In de natuur vinden we in deze groep onder andere de volgende mineralen :

nickelien	NiAs
breithauptiet	NiSb
sederholmiet	NiSe
hexatestibiopanickeliet	(Ni,Pd)(Sb,Te)
sudburyiet	PdSb
jaipuriet	CoS
achavaliet	FeSe
freboldiet	CoSe
imgreiet	NiTe
langisiet	$(Co_{0.8}Ni_{0.2})As$
zlatogoriet	$CuNiSb_2$
sobolevskiet	PdBi
stumpfliet	Pt(Sb,Bi)

Nickelien-kristallen (naar Dana, 1944)

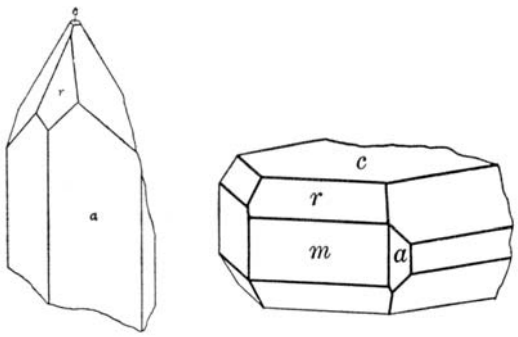

Kristalstructuur van nickelien, naar Gaines R.V. et al, 1997

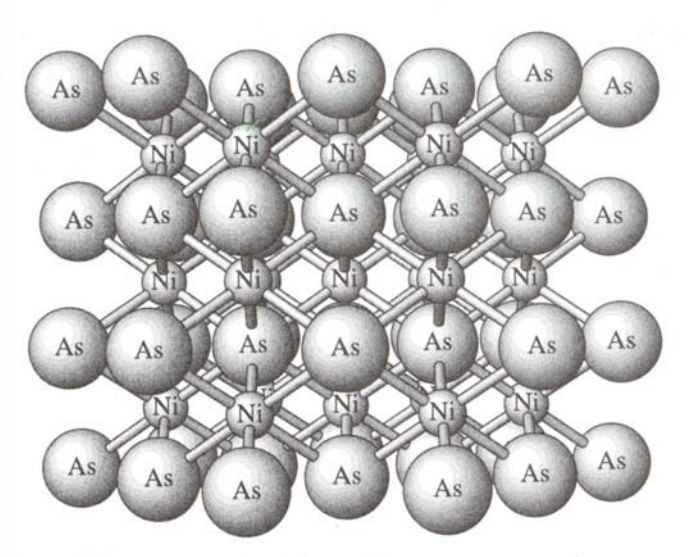

Chemisch is nickelien zuiver stoichiometrisch NiAs, dat dus 44 % Ni en 56 % As bevat. Het bevat meestal wel wat Sb en S in vervanging van As, en wat Fe en/of Co als vervanging voor Ni. In de natuur komen nog enkele andere Ni-As-verbidingen voor, o.a. orceliet, $Ni_{5-x}As_2$, maucheriet, $Ni_{3-x}As_2$, rammelsbergiet en pararammelsbergiet, $NiAs_2$ en chloanthiet $NiAs_3$. Goedgevormde kristallen komen maar uiterst zelden voor. Van Richelsdorf werden tweelingkristallen beschreven. Meestal vormt nickelien zware, massieve bronskleurige aggregaten, met hooguit hier of daar eens een merkbaar kristalvlakje. De kleur is héél typisch rose-achtig brons, met een uitgesproken metaalglans en een donkerbruine tot zwarte streekkleur. De overige fysische eigenschappen vatten we als volgt samen :

hardheid :	5-5.5
dichtheid :	7.8 g/cm³
splijtbaarheid :	zo goed als niet splijtbaar
breuk :	schelpvormig tot oneffen
tenaciteit :	broos

Om het onderscheid te maken met diverse analoge mineralen, zoals bv. breithauptiet is een chemische (micro-)analyse (of X-stralendiffractogram) nodig ; het onderscheid is met de meer gesofistikeerde methoden heel snel en éénduidig te maken.

Nickelien komt voor in verschillende paragenesen :

- In ertsafzettingen in ultrabasische gesteenten, met diverse sulfiden, arseniden en chromiet
- In skarn-afzettingen, vaak vergezeld van gedegen Bi en As, en diverse sulfidische en arsenidische zilvermineralen
- In hydrothermale ertsafzettingen, die wellicht de belangrijkste en meest omvangrijke nikkelertsformaties zijn

Nickelien komt op niet zoveel plaatsen voor. We vermelden de belangrijkste vindplaatsen. In ***Mansfeld, Duitsland*** komt nickelien voor samen met een aantal Cu-, Ni en Co-mineralen, en er werden zelfs enkele zeldzame kristalletjes gevonden. Verder vermelden we nog ***Schneeberg, Sachsen***, waar vooral in de "Grube Weisser Hirsch", veel nickelien voorkwam. In ***Oostenrijk*** kan men nog altijd stukjes massief nickelien vinden op de storthopen van Zinkwand, Schladming.

In ***Los Jarales, Malaga, Spanje*** komt nickelien samen met chromiet voor in een van de zeldzame magmatische voorkomens. Af en toe wordt wel eens wat nickelien gevonden in

Bou Azzer, Marocco. De echt belangrijke nikkelertsvoorkomens gebaseerd op nickelien komen in ***Canada*** voor, met ***Gowganda en Cobalt in Ontario.*** Verder komen er nog nickelien-afzettingen voor in ***New Jersey, California en Colorado,*** in ***Sinaloa, Mexico, Talmessi, Anarak, Iran.*** Tenzij de nieuwe uitgave van "Les minéraux de Belgique" voor verrassingen zorgt werd tot nu toe nickelien nog nooit in België aangetroffen.

De specimens die deze maand worden aangeboden komen van een wat recentere, nog niet zo bekende vindplaats bij de Copper Pass, in de buurt van het Great Slave Lake, North-West Teritories, Canada.

Dat nikkel een belangrijk metaal is hebben we al vermeld : het wordt niet alleen gebruikt in de staalindustrie voor de bereiding van allerlei gelegeerde staalsoorten, maar ook bv. bij de productie van de bekende nikkel-cadmium batterijen, katalysatoren en permanente magneten. Vergeleken met ijzer werden nikkel en cobalt pas heel laat in de geschiedenis als zuivere metalen ontdekt. Nochtans werden al van in de oudheid met nikkel gelegeerd ijzer gebruikt, zowel voor vredelievende (o.a. voor ploegen) als voor oorlogszuchtige doeleinden (speren, pijlpunten, messen). Dat gebeurde eerder toevallig, omdat meteorieten, die vaak heel veel nikkel bevatten, als bron van ijzer werden gebruikt. Bij diverse gelegenheden duiken in de loop van de geschiedenis nikkelhoudende legeringen op, altijd door toeval. Sommige bronssoorten uit de oudheid bevatten nikkel, en in het Midden-Oosten werd enige tijd een munt gebruikt die uit een Cu-Ni legering bestond, in een verhouding van ongeveer 5:1. In China werden sterk glanzende, en daarom zeer gegeerde, munten geslagen uit een legering van nikkel, koper en zink.

De geschiedenis van de verschillende namen die het mineraal in de loop van de tijden opgeplakt kreeg is bijzonder kleurrijk. Oorspronkelijk (we spreken van de achttiende eeuw) leidde men uit de bronsachtige kleur af dat het mineraal koper bevatte, en men noemde het dan ook "Kupfernickel", "Cuprum Nicolai", en tal van andere namen die telkens weer (ook) naar koper verwijzen. De naam "nickel" komt van het Duitse "neckisch" (plagend, speels), verwijzend naar een plagende, boosaardige geest die verhinderde om uit het (nikkel-)erts koper te winnen.

Pas in 1751 ontdekte A.F. von Cronstedt dat in nickelien een nog onbekend mineraal voorkwam... en dat werd nikkel. Andere namen die in de loop van de geschiedenis gebruikt werden zijn arsenic-nickel, rother Nickelkies, Rothnickelkies, niccolien, niccoliet, maar ook een paar heel mooie Latijnse omschrijvingen, zoals bv. "Arsenicum sulphure et cupro mineralisatum, aeris modo rubente", of nog "Niccolum ferro et cobalto arsenicatis et sulphuratis min." Ook de Fransen deden hun duit in het zaakje met de halsstarrig naar koper verwijzende benaming "Mine de cobalt arsenicale tenant cuivre". Laten we het maar gewoon bij nickelien houden...

Literatuuropgave

Gaines R.V. et al. (1997), "Dana's new mineralogy", John Wiley & Sons, Inc., New York, 76-77

Hochleitner R. (1989), "Rotnickelkies, Nickelin, Niccolit", Lapis 14(4), 6)9.

Palache C. et al. (1944), "The system of mineralogy", John Wiley & Sons, Inc., New York, 236-238

Strunz H., Nickel E.H. (2001), "Strunz mineralogical tables", 9th ed., E. Schweizenbart-'sche Verlagsbuchhandlung, p. 85

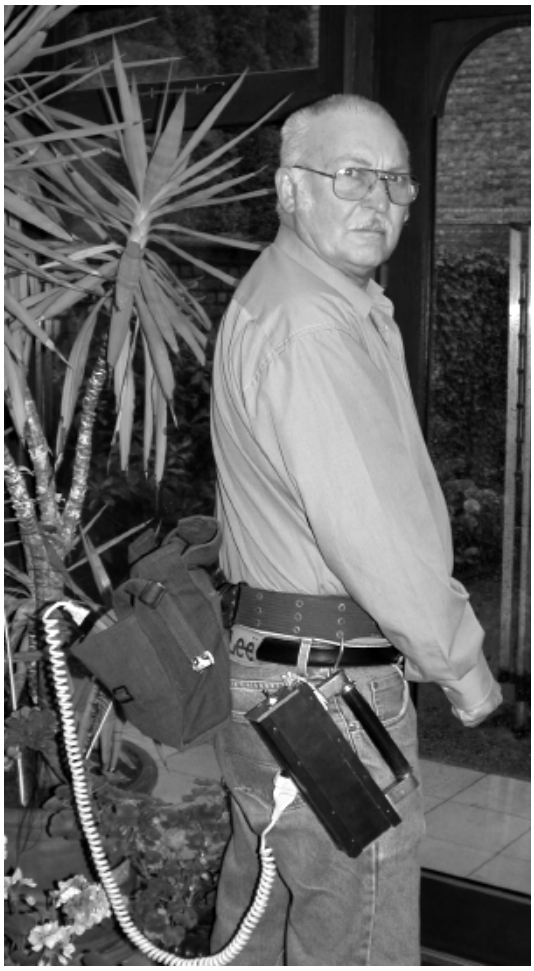

Een zelfgebouwde draagbare korte-golf UV-lamp

Piet Van Hool

Het was me al lang een uitdaging om een draagbare kortegolf UV lamp kunnen maken die toch helder genoeg is om in minder goede (lees : minder donkere omstandigheden) de fluorescentie toch te kunnen waarnemen. Kijk maar naar Minerant waar je in volle daglicht moet werken.

De ontworpen lichtbron voldoet, ook volgens anderen, helemaal aan deze eisen. Het gaat om de versie zoals ik ze zelf gebouwd heb, en ze is wellicht voor verbeteringen vatbaar.

Het draagbare gedeelte bestaat uit drie onderdelen : de lamphouder, een batterij en een stroomomvormer.

De lamphouder is heel eenvoudig gemaakt van multiplex (eigenlijk betonplex), omdat die al van nature donker is, en niet meer zwart geschilderd hoeft te worden. Het kan ook zeker tegen een stootje. Het houten bakje heeft de minimum grootte om een lamp met ballast en reflector te kunnen huisvesten.

Gebruikt materiaal voor de lange zijden – betonplex van 12 mm (je moet er kunnen in vijzen en nagelen). Voor de uiteinden werd materiaal van 3 mm dik gebruikt.
Binnenmaten van de behuizing : 21.5 cm (lengte) x 4 cm (breedte) x 6 cm (diepte).
Bodemplaat : 7 cm x 21,5 cm
Zijplaten : 6 cm x 21,5 cm
Eindplaatjes : 7 cm x 7 cm respectievelijk 7cm x 8 cm.

Voor het schroeven moeten de gaatjes voorgeboord worden en de kopverzinking uitgefreesd. In het midden van het grootste eindplaatje plaatst men een schakelaartje en een lusterklem van het stekkertype (mannelijk). Zo kan men de lamp rechtstreeks gebruiken op 220 V met een draad met tegengestelde stekker (vrouwelijk).

De lamp is een 9 watt U-vormige germicidelamp met ingebouwde aansluiting en ballast. Ze wordt vastgeschroefd op de bodemplaat zo dat de lamp naar het kleinste eindplaatje wijst en zo dat het lampeinde ongeveer 1 cm van het hout verwijderd blijft.

Als reflector gebruik je best hoogglans aluminiumplaat (lengte 14 cm, breedte 10,5 cm) geplooid met een "bodem" van 3 cm breed. Je schuift hem gewoon onder de lamp.

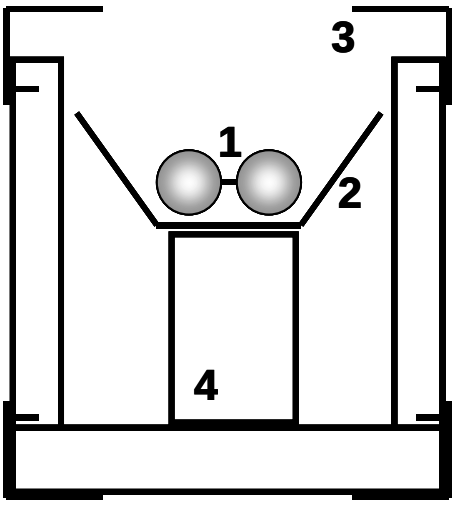

Doorsnede van de lamphouder :

1. Germicidelamp
2. Reflector
3. Filterhouder
4. Balast

Maak 4 plastic hoeken van 22,1 cm lang in zwarte uitvoering met lippen van 12 mm. Nagel deze onderaan zodat de houtaanhechting en de schroefjes netjes weggestopt zijn. Gebruik hiervoor koperen nageltjes van 12 mm maar prik eerst voor met een elsje.
Bovenaan plaatst men de hoeken zo dat er 6 mm ruimte is om er later de filterhouder in te schuiven. De filterhouder wordt gemaakt van de zwarte ruggetjes waar men bladen van een tijdschrift mee samenperst. Maak er zo twee van 21,5 cm lang. Ze zijn ongeveer 1 cm breed. Maar als men hier het filter inschuift verliest men te veel van zijn nuttig oppervlak, daarom vullen we het diepste punt over heel de lengte op met een latje betonplex van 4 mm en 3 mm dik.

Ik gebruik nog de oude vorm van filters omdat ik daar per toeval nog over beschik van uit een oudere constructie. Deze zijn 5 cm x 10 cm, en zo zitten er twee achtereen in de houder. Aan de zwarte kant wordt zwarte isolatie tape over de spleten gekleefd, om het scherpe licht van de lamp af te schermen. De houder is in de filtervatting geschoven met het grootste filteroppervlak aan de zijde van de top van de lamp.

Schaf U een gesloten batterij (motorfiets-batterij) van 12 V aan van 7,5 Ah (ampère-uur). Sluit hierop aan, best met behulp van een rood en een blauw schuivertje, met 2 kleuren draad, 1 draad aan de rode (+) pool en de andere kleur aan de zwarte (-) pool. Aan het andere einde van de draad bevestigt men het holle deel van een auto-sigaretten-aansteker contact. De rode draad wordt in het midden verbonden.

Schaf U een stroomomvormer aan van 12 V naar 220 V, met een stekker die in een sigarettenaansteker past. Plug ze in elkaar. De omvormer heeft ook een stekkerdoos waar een gewone 220 V stekker inpast; verbindt deze met die van de lamp.
Inschakelen... en klaar !

Het is aan te raden om de omvormer uit te schakelen als je hem niet gebruikt, want dat beïnvloedt de levensduur van de batterij. Met dit systeem kun je ettelijk uren werken met een volledig opgeladen batterij. De batterij mag niet opgeladen worden met een klassieke batterijlader voor een auto-batterij ! Gebruik een aangepast oplaadtoestel.

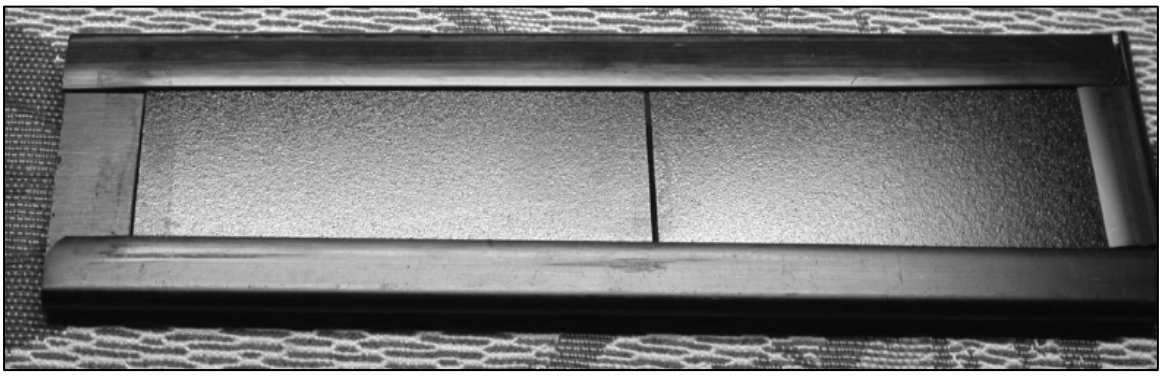

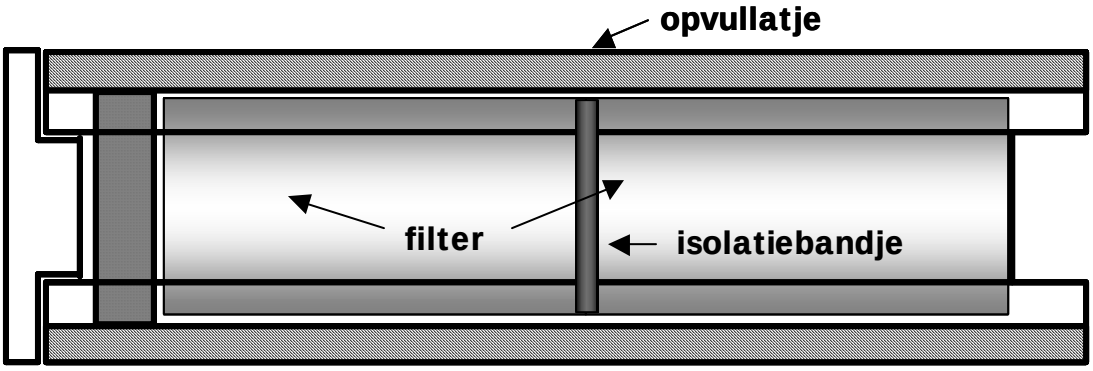

Om dit alles op een handige manier op het terrein te kunnen meenemen, heb ik dit ingebouwd in een kleine militaire schoudertas, waaraan ik 3 lussen heb gemaakt van rolluiklint, vastgemaakt met poprivetten, maar zo dat ze rond een broeksriem kunnen. In de tas heb ik een bodemplaat van betonplex gemaakt en een rugplaat om de randen van de batterij niet op de rug te voelen. De schouderriem gebruik ik niet. De batterij en de omvormer wegen samen ongeveer 3,5 kg.

Voor een handiger gebruik van de lamp heb ik op de rug van het lampenbakje een goed handvat bevestigd, en voor de verbinding met de omvormer in de tas een spiraaldraad gebruikt. Ook een haak aan je broeksriem is handig om de lamp aan te hangen als je ze even niet gebruikt.

Voor meer inlichtingen kan je altijd terecht bij Piet Van Hool via het e-mail adres: petrus.van.hool@pandora.be. Suggesties zijn altijd welkom !
Wie een holle stekker heeft in het koffer van de auto kan daar de omvormer rechtstreeks inpluggen. Dit is in sommige gevallen handig omdat de koffer van de wagen dikwijls goed te verduisteren is.

Nog langer met de lamp werken kan ook, maar dan moet je wel een auto batterij van 88 Ah in je broekzak stoppen, en dat is alleen weggelegd voor de super-gespierde Rambo's onder ons. Axel heeft ook al een naam bedacht, namelijk – de "Pieterbright", in analogie met de "Superbright" van Don Newsome.

Tenslotte nog een paar details over de herkomst van de gebruikte materialen :

- Navex Elektro NV., Napoleonkaai 1, 2000 Antwerpen
  - Accu CF 12V-7A – 25,97 €
  - Batterijlader: Accuguard – 64,04 €
  - Trapeziumomvormer : AFX-12 – 67,98 €

- A.C.E. (Jos Van Hool), Kammenstraat, 78, 2000 Antwerpen
  - U-vormige 9 watt germiciedelamp met sokkel en balast - 50 €
  - Op vertoon van je MKA-lidkaart krijgt je hier een mooie korting.

- Don Newsome (UV Systems), 16605 127th Avenue SE, Renton, WA 98058-5549 – USA - http://www.uvsystems.com/
  - Filter 5 x 14 cm, Hoya SW filters - ongeveer 70,50 USD + taksen

- ‘t Amerikaantje, Belsele voor:
  - legertas en broeksriem (een paar euro)